

Men man har allerede i den nu bestaaende Lovgivning Midler til at modarbejde dette, Midler, der ere forskjellige fra dem, den ærede 2den Landsthingsmand for 10de Kreds (Søksen) antydede. Man behøver ikke at gaa til Fattigvæsenet for at faae Hjælp, fordi man ikke kan undvære sit Barn hjemme. Loven om de Fattiges Kasse fremhæver, at man skal være særlig opmærksom paa at give Hjælp af denne Kasse til dem, der trænge dertil, fordi de ikke kunne undvære deres Børn, eller som ville lide Savn, fordi de maa sende deres Børn i Skole, og vi have i den Kommune, hvori jeg hører hjemme, virket overordentlig heldigt, tør jeg udtale, i denne Retning ved at uddele Præmier til Alle, der gaa flittigt i Skole, især i det sidste Aar af Skoletiden. Derved ere disse tidlige Udskrivninger næsten aldeles ophørte, ja jeg tror ikke, at der i det sidste Aar er foregaaet en eneste Udskrivning ved 13 Aars Alderen, og Forsømmelserne ere saa fuldstændig ophørte i øverste Klasse, at der er givet et saa godt Exempel for hele Stolen, at der i det sidste Aar i denne kun har været 2 pSt. Forsømmelser, affet fra Sygdom, og at samtlige de Mulkter, der ere blevne idømte 1,300 Børn, i det forløbne Aar kun have udgjort 25 Kr. Hvis man vilde være tilbøjelig til at gaa den Vej, som jeg høilig vil ønske, ville de Bestemmelser, som derefter komme i § 4 og de følgende Paragrafer om, hvorledes Skolerne skulle indrettes, være at betragte som særdeles smukke Antydninger af den Vej, man skal gaa, men heller ikke som Andet end Instruxer i den Retning. Det bør efter min Mening saa hellere overlades til Skolekommissionen paa hvert enkelt Sted, i hver enkelt Kommune, at gennemføre Skoleplanen, idet man kun sætter et Minimum af, hvad der skal læres, og hvor mange Dage Børnene skulle gaa i Skole. Jeg tror, at saasnart man indlader sig paa en altsor stor Detail, kommer man i Kollision med Forholdene paa mangfoldige Steder og faaer ikke Andet end Regler, som ikke kunne overholdes, men hvorfra der maa gjøres Undtagelser. Jeg har forøvrigt Intet imod den maasse ganske udmærkede Bestemmelse, at der skal være en Forstole; men jeg bliver strax angst i den Retning, saasnart det lyder som en Befaling, thi det forekommer mig — jeg har forøvrigt ingen Erfaring i den Henseende, saa at jeg ikke skal udtale mig videre derom — at det kan tænkes, at der er smaa affides liggende Kommuner, hvor man maasse kunde faae for saa Børn at oprette en Skole for. Naar Skolen skal være delt i 3 Dele, og der skal en Forstole med særskilt Lærer eller Lærerinde, kan det blive uoverkommeligt for den lille fattige Kommune at oprette den; det forekommer mig ikke, at Forstolen er nødvendig i alle Tilfælde, medens den utvivlsomt er et Gode i Tilfælde, hvor der er Trang dertil. Hvad Undervisningsdagene angaar, synes jeg paa samme Maade, at det vil være tilstrækkeligt at sige 246 halve eller 123

hele Dages Undervisning og saa overlade til Skolekommissionerne med Approbation af Skoledirektionerne — det har jeg Intet imod — at fastsætte Skoleplanerne. Jeg vilde nemlig anse det for naturligt, at det bliver Skoledirektionerne, som approbere Planerne, thi naar Ministeriet skal approbere dem, vil det kun give Ministeriet en Mængde at bestille, uden at jeg kan se, at det vil gjøre større Gavn, end om Skoledirektionerne, naar de ere indrettede, som de bør indrettes — og det er jo Tanken — meddele Approbationen. Naar man siger, at der skal være saa og saa mange Børn i hver Klasse, er man efter min Mening ogsaa inde paa et vanskeligt Omraade. Jeg tror nok, at det er et meget for stort Antal Børn, der for Tiden maa findes i hver Klasse; men har jeg ikke rent misforstaaet Lovforslaget, vil det bestemme Maximum til 30, hvad der er at gaa langt videre, end jeg synes paa nogen tænkelig Maade kan gennemføres. Det forrige Lovforslag tillod, at der kunde undervises 60 samtidig af een Lærer, men jeg kan ikke se rettere, end at dette Forslag kun vil tilstøde 30 ad Gangen — der staar: i hver Klasse 30 —, men hvis det er Forslagets Mening, ser jeg ikke, at der, naar der er to Klasser, kan være Noget i Veien for, naar der er 60 Børn, at de 29 undervises i den ene og de 31 i den anden Klasse. At dette er imidlertid efter min Mening at fastslaa Detailler i Lovforslaget, som helst maa overlades til vedkommende Skolekommissioner. — Jeg skal nu kun gjøre nogle enkelte Bemærkninger om et andet Punkt, som ganske vist har den allerstørste Betydning og allerstørste Vigtighed. Det er om Forbedringen — jeg tror, at jeg maa udtale mig saaledes — af Lærernes Raar. Den har den ærede Minister tænkt sig skulde ske ved Alderstilling, og jeg tør vel udtale, at dette tillige er Hensigten med § 20 om den Maade, hvorpaa den ærede Minister fremtidig vil have Skolelærerembedene besatte. Jeg skal ikke negte, at, hvad Alderstillingene angaar, har det undret mig noget, at den ærede Minister er fremkommen med det Forslag, der findes i Lovforslaget, men det er jo muligt, at jeg har misforstaaet disse Bestemmelser. Det forekommer mig i alt Fald, at de ikke ere tydelige. Jeg beder derfor om Tilladelse til, hvis jeg har forstaaet dem rigtig, at bemærke, at de stemme tildels ordret — men kun tildels, thi der er Afvigelser — med det Forslag, som ifjor fremkom i det andet Thing. Dette Forslag var ledsaget af Motiver, som jeg altsaa tror, at man kan tillade sig at benytte ved Fortolkningen af det her foreliggende Forslag, og det gif ud paa at forhøje Alderstillingene, som efter en Dypgjørelse, der meddeltes fra samtlige Landets Kommuner, havde udgjort 75,000 Kr. om Aaret, til det Tredobbelte, nemlig til 300,000 Kr., hvoraf Statskassen skulde udrede Halvdelen eller 150,000 Kr. og Amtsråadene den anden Halvdel ved Tigning